

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001227

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-03-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Курцева Олена Вячеславівна

2. Olena Kurtseva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 022

Назва наукової спеціальності: Дизайн

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Дизайн

Дата захисту: 29-02-2024

Спеціальність за освітою: Комп'ютерні науки

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ Курцева ID 11792

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.32.01

Тема дисертації:

1. Особливості дизайну освітніх сайтів та порталів: художньо-образні засоби виразності
2. Peculiarities of the design of educational sites and portals: artistic and figurative means of expression

Реферат:

1. Дисертація присвячена дослідженню веб-дизайну освітніх сайтів та порталів у контексті системи художньо-образних засобів виразності. Об'єктом дослідження є особливості та провідні тенденції у розвитку веб-дизайну початку ХХІ ст. Предметом дослідження є художньо-образні засоби виразності освітніх сайтів та порталів (на прикладі вітчизняних та зарубіжних сайтів). У першому розділі представлено результати аналізу фахової літератури, проаналізована джерельна база та обґрунтовано методологію дослідження. У історіографічному контексті проблематика художньо-образної складової у дизайн-рішеннях навчальних та освітніх веб-сайтів та порталів узагальнена у межах таких тенденцій: А) в історико-хронологічному аспекті вивчення зазначеної проблеми не є рівномірним; окремі часові періоди та етапи у розвитку практично не розглянуті в художньо-образному сенсі; Б) в межах компаративного аналізу є очевидним неузгодженість дослідження дизайн-практик західного та східноєвропейського просторів, а також очевидне нехтування з боку вітчизняних дослідників академічно-науковим досвідом країн, що розвиваються; С) у контексті

формально-стилістичного аналізу, а також вивчення стильової «іконографії» в образному репертуарі дизайн-рішень веб-сайтів і порталів для освіти та навчання присутні суттєві змістовні прогалини. У другому розділі досліджуються та визначається типологічна характеристика дизайну освітніх сайтів та порталів, що потребує окремої уваги до визначення та обґрунтування критеріїв типології дизайну. Універсальна типологія містить два основних типи освітніх веб-ресурсів: представницький та навчальний, які визначені та обґрунтовані на основі критеріїв: а) спорідненості інформаційних повідомлень; б) специфіки користування інформаційними повідомленнями; с) особливостей візуально-образної репрезентації контенту. У контексті зазначених критеріїв виділено три типи, які найкраще репрезентуються через інтерпретаційні можливості дизайн підходу, а саме: корпоративний, креативний та респонсивний дизайн-підхід. У третьому розділі представлено аналіз просторово-композиційної структура мережевих ресурсів. Показано, що він спирається на засади екранної композиції, яка має чимало відмінностей у порівнянні із композиційними рішеннями друкованого розвороту поліграфічного видання. За нашими висновками, типологія, що має значення для засобів художньої виразності має тріадну структуру і є наступною: 1) шрифт-шрифт; 2) шрифт-знак; 3) шрифт-ілюстрація. Показано, що серед головних маркерів стайлінгу, ключовими є наступні: А) художньо-емоційна визначеність, яка досягається шляхом максимальної конкретизації знакових та символічних аспектів художньої мови дизайну веб-сайту; Б) змістовна асоціація із контекстом, що виражається через видимі точки перетину між власне повідомленням та його фоновими якостями, між центральною художньою ідеєю та окремим аспектами, що її уточнюють та поглиблюють; С) функціональність декоративного змісту: усі елементи веб-дизайну, що стилізують (прикрашають, створюють ефекти) мають бути підпорядковані утилітарній меті, значення якої є очевидним у системі юзабіліті. У четвертому розділі доведено, що вагоме значення у системі виражальних засобів навчальних веб-ресурсів відіграють як цілком традиційні групи засобів (колір, форма, композиція), так і контекстуальні сукупності засобів, які поєднують у спільний комплекс емотивного споживання естетику та функціонал веб-сайту. Друга група засобів виразності визначається за зворотнім принципом: 1) композиційні рішення не мають породжувати додаткові інтерпретації; 2) морфологія об'єктів не повинна формувати вторинні компоненти; 3) тоново-колірні рішення мають оминати ефекти графічного шуму та декоративізму; 4) естетика в межах принципів web-accessibility має звужувати ефекти сприйняття, а не розширювати їх. Ключові слова: виражальні засоби веб-дизайну, веб-зручність, веб-доступність, дизайн освітніх веб-сайтів та веб-порталів, дизайн-естетика мережевих ресурсів, стайлінг

2. In the dissertation, for the first time, current domestic and foreign scientific literature on the specified issue is analyzed; a conceptual vision of the historiographical situation was formed, the main directions of development were investigated. It has been demonstrated that the analysis of the state of research of the problem proves the relevance and importance of the considered and analyzed issues. In the historiographical context, the problems of the artistic component in the design solutions of educational and educational websites and portals are summarized within the following trends: A) in the historical and chronological aspect, the study of the specified problem is not uniform; B) within the framework of the comparative analysis, it is obvious the inconsistency of the study of design practices of the Western and Eastern European spaces; C) in the context of formal and stylistic analysis, as well as the study of stylistic "iconography" in the visual repertoire of design solutions of websites and portals for education and training, there are significant substantive gaps. The second chapter examines and defines the typological characteristics of the design of educational sites and portals, which requires special attention to the definition and justification of design typology criteria. The universal typology contains two main types of educational web resources: representative and educational, which are defined and substantiated based on the following criteria: a) relatedness of informational messages; b) specifics of using information messages; c) features of visual representation of content. In the context of the specified criteria, three types, which are best represented by the interpretive capabilities of the design approach, are highlighted, namely: corporate, creative and responsive design approach. Correctly designed design solutions of educational and training websites, which demonstrate compliance with the balance of functional and aesthetic components of the system, allow the user to be a participant in genre combinations and hybridizations. As markers of the typology of the system of expressive

means, three components of design solutions that operate with expressive means in the corresponding artistic context are defined: 1) morphological solutions; 2) compositional normalization; 3) style solutions. The third section presents an analysis of the spatial and compositional structure of network resources. According to our conclusions, the typology that is important for the means of artistic expression has a triadic structure and is as follows: 1) font-font; 2) font-sign; 3) font-illustration. At the same time, it is worth paying attention to the key signs of the transition of the font to the image. For example, using words, phrases or lines in poster mode or addressing the viewer at once with two standards of representation: verbal-textual and artistic-figurative. Stylistic principles are the most flexible categories in the analysis of the artistic and stylistic repertoire (or styling) in the design of educational sites and portals. It is shown that among the main markers of styling, the following are key: A) artistic and emotional clarity, which is achieved by maximally specifying the iconic and symbolic aspects of the artistic language of the website design; B) meaningful association with the context, expressed through visible points of intersection between the actual message and its background qualities, between the central artistic idea and individual aspects that clarify and deepen it; C) functionality of decorative content: all elements of web design that stylize (decorate, create effects) must be subordinated to a utilitarian purpose, the meaning of which is obvious in the usability system. In the fourth chapter, it is proved that quite traditional groups of means (color, shape, composition), as well as contextual collections of tools that combine the aesthetics and functionality of the website into a common complex of emotional consumption. The second group of means of expression is defined according to the reverse principle: 1) compositional solutions should not generate additional interpretations; 2) the morphology of objects should not form secondary components; 3) tonal and color solutions should avoid the effects of graphic noise and decorativeism; 4) aesthetics within the principles of web-accessibility should narrow the effects of perception, not expand them. Keywords: expressive means of web design, web usability, web accessibility, design of educational websites and web portals, design-aesthetics of network resources, styling

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Виразальні засоби у композиційній структурі освітнього інтернет-ресурсу // Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 66, том 2, 2023. С. 56-68
- Зручність користування як проблематика виразального інструментарію веб-дизайну: від практики веб-юзабіліті до контексту веб-доступності // ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну, 1, 2023. С. 10-15
- Художньо-стильовий репертуар (стайлінг) у дизайні освітніх сайтів і порталів // ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну, 2, 2023. С. 8-16

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соболев Олександр Валерійович
2. Oleksandr Soboliev

Кваліфікація: к. мист., професор, 05.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брижаченко Наталя Сергіївна
2. Bryzhachenko Natalia

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Роготченко Олексій Олексійович
2. Oleksii Rohotchenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скляренко Наталія Владиславівна

2. Наталія В. Скляренко

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Луцький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05477296

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 75, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кривуц Світлана Василівна

2. Svitlana Kryvuts

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лагода Оксана Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лагода Оксана Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Штан Геннадій Валерійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна